

den csinyjeit és mulasztásait megbocsátották. Erre felbátorodott és 1842-ben Kolozsvárról írt atyjának, hogy színész lesz. A felelet nem volt kedvező, de azért mégis elérte vágya teljesülését: 1844-ben csapott fel színésznek, s azután az atyja, Feleky, Havi és Szabó társulatainál szerepelt, s nagyon korán megnősült feleségül véve Prielle Kornéliát. 1848-ben beállt katonának, végigküzdötte a szabadságharcot, azután visszatért a színpadhoz, de 1852-ben sorozás alá fogták, s bizonyosan elviszik, ha a temesvári közönség, mely bálványozta, ki nem eszközli a szabadon bocsátását. 1854 áprilisában Aradról a Nemzeti Színházhoz jött vendégszerepelni. Első fellépte, mint Kereszti Lőrinc, Czako „Végrendelet”-ében nem nagyon sikerült, de már másnap a „Szép molnárné”-ban az együgyü Jean-jával meghódította a közönséget. Gr. Festetich Leó szerződtette, oly kis fizetéssel, hogy kották másolásával kellett a hiányt pótolni, s kritikákat írni a „Hölgyfutár”-ba. Népszerűsége, tehetsége fejlődésével, szerepről-szerepre fokozódott. Különösen szalon bonvivantokban volt kitünő. Máskülönben is művelődött. Megtanult franciául és angolul s nagyon sok darabot fordított le. Élénk tollal írt tudósításokat külföldi útjairól, szellemes társalgó, víg cimborá és derék ember volt. A „Színházi Látcsó” c. szaklapot szerkesztette, 1863-ban. Följegyzésre méltó, hogy az 1850-es évek végén ő vette fel elsőnek a magyar ruhát. Még a sikerek delelőpontját érte el, olyan korán ragadta el a halál. Utolsó fellépte 1872 szept. 30-án volt, Moreto „Közönyt közönnnyel” c. vígjátéka Moly szerepében. Aznap vizsgálták meg dr. Nobl és Balogh Tihamér orvosok, tudtára adva, hogy a színpadtól vissza kell vonulnia. Képzeltető, milyen lelkiállapotban volt s mégis olyan kitünő kedéllyel játszott, mint talán még soha. Mondta is neki Paulay Ede, mire ő bánatos mosollyal felelte: „Tudod, ez a — hattyúdalom.” Ugy is volt. — Holttestét Nagybányáról Szatmárra szállították. A színház Vasvári Kovács Józsefet, a buzgó „funerartort” küldte ki intézkedések végett, s vasuton hozták Pestre. Özvegye, Prielle Kornélia, aki utolsó napjaiban nem moz-

dult mellőle, kísérte földi maradványait. Temetése nem csupán impozáns, hanem megható is volt, az általános részvétel minden meleg jeleivel. Már nagybányai sógora, Schmit Sándor ügyvéd házából is nagy részvétellel kísérték utolsó útjára. Szatmáron ötven fáklya lobogása mellett vitték koporsóját a vasúthoz. A debreceni indóházban Kiss Sándor intendáns és az egész személyzet várta, s imádkozva, koszorút helyezett koporsójára. A Nemzeti Színház gyászdíszbe öltözött előcsarnokában ravatalozták föl. Rengeg koszorú tanuskodott a nagy szertetről. A temetés előtt tömegesen zárándokoltak a gyászolók. Az ucca és az alakok tömve voltak emberekkel. Nov. 17-én d. u. 3 órakor volt a temetés. Török Pál ev. ref. szuperintendens mondott imát és halotti beszédet. Utána a színház énekesei Szerdahelyi atyjának gyásznégyesét énekelték. Ezután megindult a menet, nehezen törve utat a hullámozó népsokaság között. A színház előtt még egyszer megálltak, s Feleky beszélt. A sírnál Feleky József segédlelkész (Miklós fia) imádkozott és Paulay Ede mondott szívből jövő búcsúztatót. Ezután átadták a drága halottat az örök pihenésnek. Eltemették a kerepesi-úti temetőbe, a XXVI. tábla, délnyugati sarkán, az I. sorban. Sirköfelirata: „A szerelem túléli az örömeket”. — „Akik játszani tudják a fájdalmat, azok érezni is tudják”. — Budapestben a VIII. kerületben ucca-nevet kapott. — Biztos fellépésű, hódító megjelenésű, rokonszenves egyéniségű színész volt, aki mind e jó tulajdonságait nagy műveltsége és tanulmánya alá rendelve, elragadó művészi eredményeket tudott elérni. Különösen a francia vígjátékok szalonhőseit testesítette meg könnyed szellemben, természetes mozdulatokkal, megnyerő, elegáns föllépéssel. Feuillet és Sardou műveinek ő volt az első közvetítője a Nemzeti Színházban, aminthogy ő volt a francia szellemnek leghivatottabb tolmácsolója is. Izig, vérig művész, aki mérhetetlen ambíciójával sohasem a népszerűséget, a nagy vagy nagyobb fizetést, az előkelő összeköttetéseket ostromolta, hanem az igazi művészet egyetlen terrénumát: a színpadot. Ő dolgozta ki nagy buzgósággal az Orsz. Színész-